

Literární putování

Libereckým krajem

září
2022

Krajská
vědecká
knihovna
v Liberci

Z Harrachova k prameni Labe a do Rokytnice nad Jizerou

V září, babím létě či podjesení, měsíci dalekých výhledů, se vydáme na hřebeny Krkonoš z Harrachova na Labskou louku a do Rokytnice nad Jizerou.

Vítězslav Hálek (5. dubna 1835, Dolínka u Mělníka – 8. října 1874, Praha) navštívil Nový Svět u Harrachova v roce 1874 a zprávu o tom podal v *Krkonošských črtách*, které vycházely od 18. srpna 1874 do 24. září téhož roku v Národních listech a později byly zařazeny do sborníku **Obrázky z cest**. V nich popisuje své zážitky na česko-pruských hranicích, u vodopádů a pramenů Mumlavy, Labe na Labské louce a Zaklu (Zackenfall, dnes Wodospad Kamieńczyka u Szklarske Poręby).

„Jaká to chůze, jíti k pramenům, ke kolébkám řek! Myslím, že to ta nejkrásnější procházka, již na světě nic se nevyrovná.

...

Taková planina jest Labská louka, která se táhne na hodiny uprostřed Krkonošů. Traviny její jsou jako vystydlé, bez barvy, jako nemocné, a ta tmavá kleč, jež po způsobu ostrovů všude se vynořuje, na posměch všemu vzrostu tady vede svou, že může něco roští, stále na se přibírat, a přece býti zakrsalým, nepatrným, malým. Tato vysoká planina v Krkonošsku jest kus pouště z dalekých končin přenesené, a karavany cestovatelů, jež po okrajích té pouště dají se přenášeti

k rozličným místům, turistům oblíbeným, právě průvodům velbloudím se podobají, aby obraz pouště byl úplnější.

...

Avšak my prozatím zanecháme cest turistů, my s plánně se svezení, my zajdeme níže tam k tomu praménku, abychom se posilnili silným douškem chladné vody, jež s travin v onen důlek se sbíhá – postojíme a napijeme se silným douškem – a doušek ten jest sám pramen Mumlavy.

Tu tedy stojíme u zřídla říčky, jež sice evropského jména nemá jako Labe, ale jež co do svého života, co do svého běhu i proslulým řekám se vyrovná, mnohé i předstihne. Zašumíť si ta Mumlava u svém krátkém běhu tak poeticky krásně, že bych tolik poesie přál každému životu, aby nezevšedněl. Neboť co jsou vodopády řeky? To jest mládí řeky v nejkrásnějším zjevu, to jest její píseň, to jsou její bouřná léta krásně divoká a divoce krásná, to jest, čím život nabývá trochu té své ceny – vodopády řeky jsou poesie její ...

...

U tohoto pramene labského sedí dvě babice, jako by sem byly přiletěly na chvošti, a podávají z té vody píti. Br! Až se člověk otrásá, když na to pomyslí. Dva kroky od pramene jest kamenná bouda, improvizovaná, kámen k ní jen tak snesen a v stěny seřaděn – za hodinu může se ta bouda rozebrat i sestavit. Právě ta jedna labská víla tihne od pramene do té boudy a přikládá

Každý měsíc zveřejníme nový výlet za zajímavými literárními osudy a památkami našeho kraje.

Informace a podklady ke každé vycházce včetně mapy s trasou výletu naleznete vždy na našich webových stránkách a sociálních sítích. Vydejte se s námi odkrýt literární stopy v našem kraji!

www.kvkli.cz

Literární putování

Libereckým krajem

září
2022

Krajská
vědecká
knihovna
v Liberci

tam něco dříví pod kotel a oheň v těch černých stěnách rudě ošlehne její zvětralou tvář. Očekávám každou chvíli, že počne jako ve Faustově kuchyni skučeti Au, Au! Anebo očekávám, že vyběhne z té své sluje, chytí svou soudružku za ruku a počnou kolem toho zřídla divý rej na šťastnou, dalekou cestu všem těm vlnkám odtud odcházejícím... Ale ona ta Hekata uvnitř zavazuje si čímsi ochromlou nohu a pak z té své čarodějné kuchyně vyleze se sklenicí a táže se nás, chceme-li se napít z pramene labského, voda že jest výborná. Věříme. Ale když na tu zhekatilou vílu pohlédneme, ptáme se v duchu; Odkud ty nabíráš vodu? – Z labského pramene. – Kdepak ty se meješ? – V labském prameni. – Ta voda jest na rány velmi léčivá? – Oh, výborná! – A já viděl, která si zavazovala nohu, a já se mám z toho pramene napít? Br! Teď jsem pochopil, proč jest Labe tak málo české, proč musí do Němec! Míti takové tvory za sudičky, což může býti z toho nebohého Labe? A to už si sem Němci schválně nasadili ty dvě Němky, aby to Labe poněmčily u samého pramene, takovou dělají propagandu! Tedy sbohem, pramení labský, sbohem vy jeho strážná chošťata!”

Do Harrachova a okolí zasadil část děje knihy **Oztračeném ševci** (1918) i **Karel Václav Rais** (4. ledna 1859, Bělohrad – 8. července 1926, Praha). My však budeme sledovat Hálkovu cestu podél Mumlavy na Labskou louku.

Pramen Labe, pro Čechy doby národního obrození místo přímo posvátné, k němuž bylo záhodno vystoupit, byl zmíněn, byť často jen symbolicky, v jejich dílech mnohokrát. Nejčastěji umisťoval do Krkonoš svá díla **Václav Kliment Klicpera** (23. listopadu 1792, Chlumeck nad Cidlinou – 15. září 1859, Praha), pravděpodobný autor pojmenování „Krkonoš“. Poprvé jej použil v baladě **Krkonošská kleč** (vyšla v *Čechoslavu* roku 1824 a pak v **Deklamovánkách** 1841). Tu lokalizoval do míst „pět minut starého Labe“, tedy někam k pramenům řeky, kde „mladé Labe nosívává mimo myriády pěn“. Jed-

ná se o příběh o lásce a nevěrné ženě Krusce, která je za trest a lež proměněna ve strom – to zařídí právě Krakonoš.

František Ladislav Čelakovský (7. března 1799, Strakonice – 5. srpna 1852, Praha) vystoupil k labskému prameni a vodopádu roku 1842 z Vratislavi, prošel tudy i **Svatopluk Čech** (21. února 1846, Ostředek – 23. února 1908, Praha) při cestě na Sněžku, kterou líčí v knize **Druhý květ**.

„Na to vedla nás cesta přes Turnov a Železný Brod do Vysokého – nocleh nás obou v hostinci, ve zvláštním pěkném pokoji stál tu dle záznamu v denníku dvacet krejcarů – a odtud přes Jablonec a Rokytnici vzhůru na hlavní hřeben krkonošský. Z několika vět denníku poznávám, jak jsem byl nadšen smaragdovou zelení horských údolí, výše plazící se klečí, roztroušenými dřevěnými ‚boudami‘, křišťálovými prameny a velikolepou vyhlídkou do Slezska, kterou nám však brzy zastřela hustá, krápající mlha, v níž jsme se dále plahočili na vrchol Sněžky.“

My poputujeme opačným směrem, tedy z hřebenu do Rokytnice nad Jizerou. V ní se narodil německý lyrik a vypravěč **Heinrich Möchel** (13. ledna 1841 – 1. února 1921, Vídeň), železniční úředník, autor básní **Blätter und Blüten** (Listy a květy, 1872), vyprávění **Erlebtes und Erzähltes** (Prožité a vyprávěné, 1884) či hádanek **Rätselbuch in Versen** (Kniha hádanek ve verších, 1895).

Narodil se zde v roce 1858 také **Wenzel Ignaz Janovsky**, novinář v Liberci. V Dolní Rokytnici učil další německý autor **Josef Langhammer** (1865, Česká Lípa), který publikoval v novinách a časopisech, např. své dílo *Schwedenkreuz*, pověst z německé selské války o švédském kříži, který kdosi vztyčil nedaleko Holan na Českolipsku na místě smrtelné nehody.

Marek Sekyra

